

ПЕРСПЕКТИВИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ¹

Студентка гр. ЕД-21м Думенко О.В.

Земля є одним з унікальних ресурсів соціально-економічного розвитку суспільства. Як природний об'єкт, що існує незалежно від економіки людини, земля виконує екологічну функцію; як місце мешкання – соціальну; як об'єкт господарювання – економічну функцію.

Земельні ресурси виконують функцію просторового операційного базису. Для підприємств промисловості, транспорту, будівництва, розміщення населених пунктів, ряду інших галузей вона слугує місцем для розміщення будинків, споруд, устрою шляхів сполучень.

Земля як засіб виробництва має ряд характеристик, основною з яких є родючість, якою володіє її верхній поверхневий прошарок – ґрунт. Він містить у собі необхідні для зростання рослин вологу і живильні речовини (фосфор, азот, калій і ін.) у засвоюваній для рослин формі.

Родючість буває природною, штучною та економічною, що значною мірою визначає собою вартість землі, її корисність.

За цільовим призначенням і правовим режимом землі поділяються на такі категорії:

- 1) землі сільськогосподарського призначення;
- 2) землі житлової та громадської забудови;
- 3) землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення;
- 4) землі оздоровчого призначення;
- 5) землі рекреаційного призначення;
- 6) землі історико-культурного призначення;
- 7) землі лісгосподарського призначення;
- 8) землі водного фонду;
- 9) землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення.

Сільське господарство – перша за обсягами по зайнятості трудових ресурсів галузь матеріального виробництва.

На ефективність сільськогосподарського виробництва впливає рівень спеціалізації господарства, рівень відповідності природно-кліматичним умовам, відповідності його місцезнаходженню.

Завдяки властивості родючості, ґрунти є головним засобом

¹ Матеріал підготовлений і публікується у рамках теми № д/р 0111U002149 «Фундаментальні основи формування екологічно орієнтованих механізмів реалізації соціально-економічного потенціалу в умовах інформаційного суспільства», 2011–2013 рр.

виробництва в сільському господарстві. При цьому виділяють окремо функції природної, штучної і економічної родючості ґрунту. В цілому ефективність використання земельних ресурсів традиційно визначають за натуральними і вартісними показниками.

Аналіз кількісних та вартісних показників характеризується такими даними: сільськогосподарські угіддя зменшуються з 4114,4 га в 2009 р., 2857 га в 2010 р., 2289 га в 2011 р. за рахунок зменшення як ріллі так і багаторічних насаджень та пасовищ. В середньому за три роки загальна площа сільськогосподарських угідь становила 3086,8 га основну частину з яких займає рілля 90,51%.

Основні напрями підвищення економічної ефективності використання земельних ресурсів в сільському господарстві є:

- 1) система заходів щодо підвищення родючості земель;
- 2) охорона ґрунтів від ерозії та інших руйнівних процесів за рахунок удосконалення системи землеробства;
- 3) зменшення площ земель, які випадають із сільськогосподарського обороту;
- 4) збільшення посівних площ тих культур, які є найбільш родючими та продуктивнішими.

Система землеробства – це комплекс взаємопов'язаних агротехнічних, меліоративних і організаційно-економічних заходів, спрямованих на ефективне використання землі, збереження і підвищення родючості ґрунту, одержання високих урожаїв сільськогосподарських культур.

Різноманітність природних умов зумовлює необхідність впровадження науково обґрунтованої системи ведення сільського господарства, яка передбачає підвищення родючості ґрунтів, поліпшення якісного стану сільськогосподарських угідь. Тому головною складовою частиною системи ведення сільського господарства є удосконалення системи землеробства.

На законодавчому рівні потрібно зобов'язати фермерів бути не тільки споживачами якісних властивостей ґрунту, але й зберігати та відтворювати його родючість шляхом забезпечення бездефіцитного балансу гумусу, а також необхідно здійснювати охорону ґрунтів та розширити застосування ґрунтозахисних систем.

Одже, загалом в Україні потрібно удосконалювати підходи до переглянути аграрну політику нинішнього уряду, адже Україна належить до аграрних країн тому агро-виробники потребують значних інвестицій з боку держави або ж надання дешевих довгострокових кредитів для підтримання та розвитку агропромислового комплексу в цілому.

Науковий керівник: к.е.н., доц. Шкарупа О.В.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 21-23.